

**OKUSI ZEMLJE
IN MORJA
DEVINSKO
NABREŽINSKE
AGRITURISTIČNE
POTI**

**OKUSI ZEMLJE
IN MORJA
DEVINSKO
NABREŽINSKE
AGRITURISTIČNE
POTI**

OZNAKE V VODNIKU

Izleti:

S kolesom

Peš

Na konju

S čolnom

Ogledi:

Naravne
znamenitosti

Jame

Razgledišča

Industrijska arheologija

Sledovi zgodovine

Naselja

Cerkve

Vojni spomini

Hrana, pijača in počitek

Agriturizem

Nastanitev

S postrežbo

KAZALO

Barve na Krasu ... odsevi na vodi	5
Ob petju narave	7
Okno v preteklost	13
Kamnita arhitektura	21
Domačnost kmečkega turizma	25
Kmečki turizem Al Pescaturismo	26
Kmetija Antonič	27
Kmečki turizem Klarčeva hiša	28
Kmečki turizem Fruške	29
Kmečki turizem Hermada	30
Kmečki turizem La Madrugada	31
Kmečki turizem Le Torri di Slivia	32
Kmečki turizem Lupinc	33
Kmečki turizem Mezzaluna	34
Kmetija Paolo Pernanrcich	35
Kmečki turizem Pipan Klarič	36
Kmečki turizem Sidonja Radetič	37
Kmečki turizem Radovič	38
Kmečki turizem Svara	39
Kmečki turizem Kraška zemlja – Terra del Carso	40
Kmečki turizem Ušaj	41
Kraji starega izročila: osmice	43
Okusi med zemljo in morjem	48
Vinski užitki	50
Proizvajalci kraških vin	51
Poti	53
V obmejnih gozdovih	54
Kraške jame in gradišča	55
V krajih Velike vojne	56
Vasi Kraške planote	57
Zgodovina in narava ob obali	58
Ob beli skalnati obali	59
Šport in rekreacija	61
Koristne informacije	62

BARVE NA KRASU... ODSEVI NA VODI

Morje in Kras, izredno prizorišče, na katerem v harmonični lepoti sobivajo narava in sledovi človeške zgodovine. Ob obisku se prepustimo svojim čutom in domišljiji.

Sprehodimo se po gozdu in prisluhnimo njegovi tišini. Nenadoma se razkrije jasa in odprejo se novi razgledi, ob katerih nam zastane dih. Skalne stene nad obalo, po katerih se je sprehajal pesnik Rilke, tekmujejo v višini z letom galebov. Tam daleč odmevajo klici ribičev, ki se odbijajo od valov. Ob sončnem zatonu korak zastane. Majhne in velike sledi - naravni in umetniški zakladi, ki jih ta zemlja ljubosumno čuva - potešijo našo željo po odkrivanju, spoznavanju in srečanjih... tudi ob sedenju pri mizi kake osmice ali kmečkega turizma v krajih spomina in krajevnega izročila, kjer se zvoki in vonjave prepletajo v intimnem pogovoru z našimi željami.

Na ozemlje devinsko-nabrežinske občine lahko gledamo kot na mozaik, ki ga sestavlja neverjeten splet naravnih okolij. Tu se srečajo položne plaže severnega Jadrana in visoka skalna obala, ki se razteza do Grčije. Morski valovi božajo obalo, onkraj katere se dviga skalnati Kras. Razkošne barve narave odsevajo pod sinjim nebom. Šumenje gozda se prepleta z vonjavami, ki jih prinaša morska sapa. Številne označene steze nas vodijo po planoti in ob obali: le izbirati moramo med pešačenjem, jahanjem, kolesarjenjem... ali tudi jadranjem, da z morja občudujemo visoko skalnato obalo in njen mavrični odsev na vodi. Med hojo naletimo na številne razgledne točke, druge si lahko poiščemo kar sami, ko med krošnjami dreves ali sredi skalovja opazimo posebno pokrajino ali privlačen pogled. V tej pokrajini lahko spet najdemo sebe in svojo notranjo harmonijo.

OB PETJU NARAVE

Legenda pripoveduje, da je Gospod zaupal nadangelu Gabrijelu vrečo kamenja, da bi jo stresel v morje. Hudič je prerezal platno in kamenje se je sesulo na tla. Tako je nastal Kras.

»Kot velik geološki okostnjak se Kras razteza pod soncem« (Scipio Slataper). Kras (ime izvira iz staroindoevropskega korena kar, ki pomeni skala ali kamen) se je oblikoval v obdobju med 137 in 50 milijoni let od tega. Njegova morfologija je rezultat erozijskih vplivov vode, ki je v milijonih let izdolbla krhke apnenčaste skale. Površinsko kapljanje in otekanje vode je oblikovalo dve posebni vrsti tal: **doline**, med katerimi opozarjamo na največjo na Tržaškem Krasu severozahodno od Nabrežine poimenovano **Lišček**, in **žlebasta tla, površinska skalnata območja**, ki so značilna zaradi škrapelj, žlebičev, škafičev itd.

*Po ljudskem izročilu je prebivalec kraških jam **škrat** v zeleni obleki in z rdečim pokrivalom. Nagajivec in velik jedec polente je bil pravo strašilo za pastirje.*

Pod površino zemlje se širi skrivnostni svet, ki ga sestavlja blodnjak votlin, predorov, vodnjakov in brezen, v katerih se čudovito poigravajo stalagmiti in stalaktiti. Ta svet je precej zanimiv tako z jamarskega kot paleontološkega vidika; mnoge jame je mogoče obiskati, kot npr. **Vlaško jamo** in **Pejco v Lazcu**, druge pa zahtevajo spremstvo izkušenih vodnikov.

Paleontološko najdišče
Devinske stene
Dolina Lišček
Črniče

Zidaričeva pejca
Previs pri Vižovljah
Jama Pod Kalom
Pejca v hribih
Vodenica
Katrna pejca
Stenašča
Lisičja luknja
Pejca v Lazcu
Vlaška jama
Pečina na Doleh

Prastaro geološko zgodovino tega ozemlja je v devetdesetih letih prejšnjega stoletja potrdilo izredno odkritje v zapuščenem kamnolomu v bližini Ribiškega naselja: fosilni ostanki **dinozavra**, ki ga zdaj hrani Tržaški naravoslovni muzej.

Dinozavri vrste hadrozavrov so na Krasu živeli pred 80 milijoni let. Ime spominja na njihovo glavno značilnost in sicer na »račji kljun« kot podaljšek sploščenega gobca. Poleg Antonia, katerega okostje je neokrnjeno (dolga je bila 4 m in je tehtala okrog 700 kg), in Bruna, ki je še v skali, - tako so izvedenci poimenovali ta dva plazilca - je zelo verjetno, da kraj skriva tudi druge primerke prazgodovinskih živali.

Nadaljujmo in sledimo zapleteni kraški pokrajini. Kamniti zidki brez malte se vijejo po planoti in ji dajejo značilen videz. Značilna kraška **gmajna** (iz nemške besede Gemeinde - skupnost, ker je bila na razpolago celotnim vaškim skupnostim) se je oblikovala v stoletjih paše in sečnje dreves. Z zapuščanjem podeželja in nasaditvijo črnega bora se je pokrajina povsem spremenila in danes jo označujejo obsežne, le tu pa tam prekinjene gozdne površine. Proti zahodu se Kras naglo spušča in se z vrtoglavimi prepadnimi stenami zaključuje v morju. S pogledom lahko zaobjamemo to privlačno naravno predstavo s številnih razglednih točk. Naj omenimo samo nekatere: **Tiziana Weiss, Oljščica** in strme **Devinske stene**, na katerih se vije Rilkejeva pešpot.

Jama na Grmadi
Pečina v Rubijah
Jama v Figovcih
Brezno Golobinka

Gradina
Izviri Timave
Grmada
Bazgonov vrh
Rilkejeva steza
Razgledišče Tiziana Weiss
Oljščica
Obalna cesta
Vodni stolp

Visoka skalnata obala se proti severu stika z nizkimi sipinami v bližini cerkve sv. Ivana, na kraju, kjer iz globlin privre **Timava**. Krošnje visokih dreves nam ponujajo senčnati mir, ki ga žuborenje Timave prijazno moti. Reka izvira na Hrvaškem pod pobočjem Snežnika. Po približno 55 km jo vase vsrkajo Škocjanske jame in po podzemnem toku, ki ga v celoti še ne poznamo, pride spet na površje v treh večjih izvirih približno 2 km od točke, kjer se nato izliva v morje (svetujemo sprehod do izliva).

Reka Timava je spodbujala domišljijo pisateljev in pesnikov od antike dalje in je botrovala nastajanju mitov in legend. O njej so med drugimi pisali grški geograf Strabon v 1. stol. pr. Kr. in rimski pesnik Vergil v prvi knjigi Eneide. Apolonij Rodij pripelje svojega Jazona in Argonavte do Timave. Drug mit opisuje obisk Antenorja po trojanski vojni.

Področje je izredno bogato z rastlinskega vidika, saj na njem raste neverjetno število vrst, kar je posledica prehajanja od sredozemskega ob morju do ilirsko-podcelinskega podnebja na kraški planoti. Sončno obalo, ki leži v zavetju pred vetrom, prekrivajo gozdovi gradna. Takšen primer je **Črniče** v ozadju Uskoškega zaliva, ki je odličen cilj za prijetne sprehode. V podrastju prevladujejo lovor in rumeni cvetovi žoltovine.

*Uskoška obala nas spominja na podjetne dalmatinske gusarje, ki so iz rodnega Senja, južno od Kvarnerskega zaliva, odhajali na morje in ropali obmorske kraje. Habsburžani so jih dolgo časa »uporabljali«
proti Benetkam in bili so eden glavnih vzrokov za gradiščanske vojne (poimenovali so jih tudi z njihovim imenom) v letih 1616-1618.*

Prekrivanje različnih mikroklim na kraškem robu omogoča razvoj rastlinskih vrst, kot sta kraška plavica in jadranska zvončnica. Od obale proti notranjosti se postopoma manjša blagodejni vpliv sredozemskega podnebja. Tod najdemo površine, ki so porasle s črnim gabrom, belim kraškim gabrom in malim jesenom. Razširjeni so tudi javor, rumeni in rdeči dren ter rešelika. Od pomladi do jeseni se Kras ponaša z neverjetnim številom barv: razcvetejo se saš, gladež in gladki mleček.

Jesen je prava simfonija rumenordečih odtenkov ruja.

V dolinah vlada posebna mikroklima subalpskega značaja z različnimi značilnostmi, ki so odvisne od prisojne ali osojne lege.

Tu prevladuje rastje belega gabra, ki se mu pridružujejo hrast, cer in divja lipa. Podrastje je spomladi kot popikčano z zvončki, žlahtnimi anemoni in trobenticami.

Tudi glede živalstva nam območje ponuja precejšnjo raznolikost. Skalovje na obalnem pasu nudi zavetje gnezdov postovke, sivega sokola in črnega krokarja. V toplejših dneh se jim pridružijo hudourniki. Med sredozemskimi vrstami gnezdijo tu modri kosi, mlinarčki in sive penice. Prisojno skalnato okolje je vabljivo za plazilce. Med temi so močvirnata in morska želva, jadranski kuščar, pozidni gekon in modras. Na planoti pogosto srečamo srne in divje prašiče, včasih tudi lisice, jelene in damjake. Manjše živali so lahko plen ujed, kot so kragulj, skobec in kanja. Zadnja navedba se tiče majhnega, a nevarnega nevretenčarja - klopa. Razširjen je v toplem in vlažnem okolju gozda in podrastja; pred njim se lahko zaščitimo z namenskiimi pršilci in primernimi oblačili.

Sledovi zgodovine, ki so vtisnjeni v okolje, govorijo in nam pripovedujejo o obmejnem ozemlju, kraju zanimivih prepletanj narodov in kultur, a tudi o globokih razhajanjih in spopadih, za katere upamo, da so dokončno mimo. Poiščimo jih s sprehodom skozi čas, ki je po sili razmer lahko le povzetek nekaterih dogajanj in se začenja pri prvih korakih, ki jih je človek opravil na tem ozemlju, končuje pa pri dogodkih, ki so bliže današnjemu času.

OKNO V PRETEKLOST

Prazgodovina

Kraška planota je bila naseljena od pradžavine. O tem pričajo številne najdbe v raznih kraških jamah, ki si jih je mogoče v spremstvu jamarjev ogledati tudi dandanes.

Opremljeni z električnimi svetilkami se podamo v globoke votline, v katere nas privlači skrivnostna tema, bogata s pripovedmi.

Kot je tista npr. o Homo erectusu, čigar kosti so našli v **Previsu pri Vižovljah** skupaj z ostanki živali (slonov, nosorogov itd.) ter kamnitim orodjem poznega paleolitika (450.000 - 80.000 pr. Kr.). Slona in sesalce, ki so živeli na tem območju v času Mindelove ledene dobe, so odkrili v bližnji **Kostni breči pri Slivnem**.

Med najbolj obiskanimi je jama **Pod kalom**, v kateri so odkrili ostanke več kot 300 jamskih medvedov izpred 60.000 let in človeka iz srednjega paleolitika (Homo neanderthalensis). Človeški ostanke v **Zidaričevi pejci**, **Katrni pejci** in **Stenašci** dokazujejo prisotnost človeka v srednji kamni dobi (mezolitiku).

Gradišča

Prva stalna naselja, gradišča, sodijo v obdobje med 2.300 in 1.000 leti pr. Kr.. V njih so prebivala plemena, ki so prišla z Balkanskega polotoka. Gradili so jih na strateških točkah vrh vzpetin, na njih so iz kamnov in vejevja zgradili enostavna bivališča s kvadratnim tlorisom. Naselje so ogradili z enim ali dvema krožnima obzidjema: prostor med dvema zidovoma iz večjih kamnov so napolnili z drobirjem in zemljo. Danes je obisk redkih

Kostna breča v Slivnem
Previs pri Vižovljah
Jama Pod Kalom
Katrna pejca
Zidaričeva pejca
Stenašca
Gradišče na Gradini
Gradišče na Gabrnjaku
Gradišče na Vrhju Grmade
Gradišče na vrtači
Frščak
Slivenski Gradec
Gradišče na Podgrešču
Gradišče nad Trnovco
Leskovec
Hrib
Mansio Fons Timavi

sledov, ki jih je pogosto težko razpoznati zaradi rastlinja, ki jih prekriva, prilika za sprehod in spodbuda, da spoznamo kraje, kjer so prebivali naši predniki. Med najboljše ohranjenimi gradišči, ki imajo še vidne odseke obzidja, sta Frankišče (Flondar) in Slivenski gradec pri Slivnem (Carlo De Marchesetti).

Rimsko obdobje

Zgodovina napreduje in prav tako rimske centurije. Te so se leta 178 po Kr. povzpele na Kras iz bližnjega Ogleja, da bi pokorile uporne Histre in dokončno prevzele nadzor nad tem območjem, ki je bilo velikega strateškega pomena. Sledi poti **Via Gemina**, ki je povezovala Oglej s Panonijo in Kvarnerjem, se opazijo v žlebovih koles v bližini izvira Timave. Tu sta bila tudi poštna postaja, imenovana **Mansio Fons Timavi**, ki se sedaj nahaja na območju vodovodnega zbiralnika, in pristanišče, ki je v sodelovanju z ostalimi vzdolž celotne obale vodilo promet že tedaj znanega kraškega marmorja (s tem v zvezi navajamo kamnolom **Cava Romana** s še opaznimi znaki nekdanje dejavnosti ročnega lomljenja kamnitih skladov).

O rimski prisotnosti na tem območju pričajo tudi ostanki hiše, ki je stala v bližini kamnolomov, in **stražnega stolpa**, zgrajenega za časa Dioklecijana, ki je sedaj zaobjet v novem devinskem gradu. Z verskega vidika je pomembno območje izvirov Timave, kjer so ohranjeni številni napisni kamni, ki dokazujejo, da je bilo tam v antiki versko

Rimska hiša
Rimski kamnolom
Stražni stolp
Mitrejeva jama in mitrej
Ostanki poti Gemina
Stari devinski grad
Devinski grad

Vodovod Randaccio
Opuščen kamnolom
v Črničju
Bivši kamnolom v Slivnem
Kamnolom Jurkovec
Kamnolom Caharja
Kamnolom Ivere

središče. Malo dlje pa je **jama s svetiščem posvečenim bogu Mitri** (za obisk svetišča in rimskega postajališča Mansio Fons Timavi glej poglavje Koristne informacije).

Srednji vek

Zaton Rima je opazen tudi tod. V vlogi vrat Apeninskega polotoka je bil Kras v zgodnjem srednjem veku priča prihodu in preseljevanjem vzhodnih narodov. V 6. stoletju so prispeli predniki Slovencev, ki so še sedaj večinsko prebivalstvo na planoti. Sledila so temna stoletja, ki so jih označevali roparski vpadi in uničujoči madžarski prodori v 10. stoletju. Območje je zaradi svoje obmejne lege, prej med ozemlji oglejskih patriarhov in goriških grofov, nato med Benečani (na Timavskem jezeru so na umetnem otoku zgradili utrdbo Belforte, ki je danes ni več) in Habsburžani, pogosto bilo prizorišče spopadov in nasilja. Najpomembnejše stavbe iz tistega obdobja so oba devinska gradova in cerkev sv. Ivana pri izviru Timave.

Grad in devinska gospoda

Moč devinskih gospodov, fevdalno podrejenih oglejskemu patriarhu, se je utrdila v 11. stoletju. Izvirni **stari grad** (pripovedujejo, da se je v njem mudil tudi Dante Alighieri), katerega ruševine so še danes zelo privlačne, so gospodarji zapustili okrog leta 1389, ko je Hugon VI., zadnji med domačimi devinskimi gospodi, zgradil **novi grad**. Dokončali so ga novi gospodarji plemeniti Walsee: grad

Rimski kamnolom
Opušeni nabrežinski kamnolom

Spomenik 65. pehotnemu polku
Spomenik Randacciu
Spomenik diviziji Lupi di Toscana
Spomenik 3. Armadi
Streški jarki pri Timavi
Streški jarki na Grmadi
Jama Zita
Jama Karl
Streški jarki na Kokem
Streški jarki na Bazgonovem vrhu
Avstro-ogrsko pokopališče

obkroža dvojno obzidje z zobčastim nadzidkom in z dvema značilnima mogočnima stolpoma. Kasneje je prešel na rodbino Hofer, nato na rodbini della Torre-Hofer Valsassina in Hohenlohe. Danes je bivališče družine della Torre e Tasso (za obiske glej poglavje Koristne informacije).

Legenda Bele dame

Legenda Bele dame pripoveduje o graščakinji, ki je živela daleč v preteklosti. Nekega dne jo je njen zlobni soprog zvalil na skalo in jo porinil v morje. Graščakinja je zaradi bolečine okamenela. Od tistega dne Bela dama vsako noč tava po grajskih sobanah, dokler ne najde zibelke, kjer je spal njen sin. Tam ostane do zore, nato se vrne do svoje skale, kjer jo bolečina spet okameni.

Kamniti lik v Devinu

Sestra devinskega kneza Hugona IV. Elizabeta je kljub prepovedi oglejskega patriarha Ludovica della Torre, ki je menil, da je njena lepota božji dar in da mora ostati zakrita, želela, da vdolbejo njen obraz v skalo pod gradom. Kipar, kateremu je delo naročila, je izgubil moč in navdih ter čez noč izginil. Elizabetina ošabnost je bila tako kaznovala in delo je ostalo nedokončano. Zakrito damo je vsekakor mogoče opazovati na skalah pod gradom.

Spomenik avstro-ogrske
mornarice

Spomenik padlim v drugi
svetovni vojni v Praprotni

Spomenik padlim v drugi
svetovni vojni v Šempolaju

Spomenik padlim v drugi
svetovni vojni v Prečniku

Spomenik padlim v drugi
svetovni vojni v Nabrežini

Lepa Vida

Na Devin oziroma Devinski zaliv je vezan tudi vseslovenski mit o Lepi Vidi, ki je šla iskat boljšo bodočnost v mavrsko Španijo. Doma je pustila svojo družino, po kateri je v tujini stalno hrepenela. Podobno usodo so doživele številne primorske žene in dekleta, ki so na prelomu 20. stoletja odhajale kot služkinje in dojitilje v Egipt. S svojimi zaslužki so vzdrževale družine, ki so ostale v domačem kraju.

Devinski grad je gostil pesnike in pisatelje.

*Med ostalimi so ga obiskali Mark Twain, Paul Valery, Hugo von Hofmannsthal in Gabriele D'Annunzio. Pesnik **Rainer Maria Rilke** je tu našel navdih za svoje najpomembnejše umetniško delo **Devinske elegije**. V gradu sta se mudila tudi glasbenika Johann Strauss in Franz Liszt.*

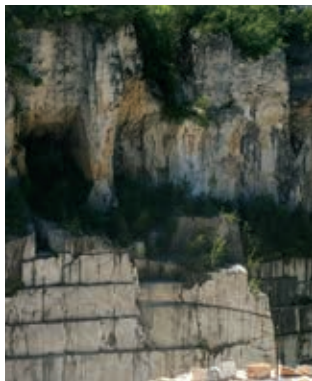
V enem krilu Devinskega gradu ima svoj sedež Jadranski zavod združenega sveta. Ustanovljen je bil leta 1982 in obiskuje ga mladina s celega sveta, ki ima tu poleg študija možnost, da spoznava in sobiva z različnimi kulturami.

Moderno obdobje

S protireformacijo se začne novi vek. V Devinu so zgradili **samostan servitov** (leta 1786 ga je ukinil cesar Jožef II.), kjer je zagledal luč sveta prvi italijansko-slovenski slovar, ki ga je pripravil opat Gregorio Alasia da Sommaripa. Slabe življenjske razmere kmečkega prebivalstva zaradi samovolje fevdalnih gospodov so povzročile številne upore (**kamniti opomnik** v Devinu spominja na upor, ki se je razširil s Tolminskega leta 1713). V 19. stoletju sta odločno spodbudo krajevemu gospodarstvu dala razvoj Trsta in njegovega pristanišča. V tistem obdobju se je ponovno povečala kamnoseška dejavnost tudi zaradi dograditve

Južne železnice (1857). Vse pa je leta 1914 zaustavil sarajevski atentat Gavrila Principa na avstrijskega prestolonaslednika Franca Ferdinanda in njegovo ženo Zofijo.

Tisočletna dejavnost nabrežinskih kamnolomov je dosegla največji razcvet na prehodu iz 19. v 20. stoletje, ko je v njih delalo 3.000 delavcev. V tistem obdobju so z nabrežinskim kamnom prekrili najlepše palače v Trstu (Borza, Sinagoga itd.) in pomembne stavbe na Dunaju (Hofburg in Parlament) ter v Budimpešti (Operno gledališče in Parlament). V 20. stoletju so nabrežinski kamen uporabili za gradnjo Glavne železniške postaje v Milanu, Berlinskega letališča in Kraljeve palače v Kairu. Nabrežinski marmor je še sedaj iskan in ga srečamo marsikje po svetu, od pariške La Défense do Dai-ichi Life Insurance building v Sendai city-ju na Japonskem.

Prva svetovna vojna

Zaton Avstro-Ogrske se je tragično odigral tudi na Krasu v dolgotrajni pozicijski vojni med avstro-ogrsko cesarsko in italijansko kraljevo vojsko. Devinsko-nabrežinski Kras je bil strateško pomemben. Posebej hrib Grmada in okoliški vrhovi so predstavljali nepremostljivo zapreko na poti proti Trstu in italijanske enote jih niso nikoli zavzele. Tu so se vršili silni spopadi, ki so zahtevali ogromen krvni davek na obeh vojskujočih se straneh. Do današnjih dni so se ohranili strelski jarki, predori in kaverne, ki obujajo spomin na strašne bivalne razmere in na krvave bitke. Avstro-ogrsko pokopališče pri Nabrežini hrani trupla 1934 vojakov.

Od druge svetovne vojne do današnjih dni

Občina Devin Nabrežina leži na obmejnem ozemlju; njeno slovensko prebivalstvo je pod fašizmom doživelo hudo trpljenje. Zato je bilo med drugo svetovno vojno po italijanski kapitulaciji pripravljeno prijeti za orožje in skupaj z vsemi protifašisti pregnati nemškega okupatorja. **Spominske plošče** beležijo enega izmed najbolj žalostnih vojnih dogodkov: partizanski napad na železniško progo je sprožil barbarsko nemško maščevanje, ki se je 16. avgusta 1944 zaključilo s požigom štirih vasi, Medjevasi, Cerovelj, Mavhinj in Vižovelj. Vojna se je v teh krajih zaključila 1. maja 1945, ko so se Nemci v varstvu devinskega gradu predali novozelandskim enotam in so v občino vkorakali partizani.

Zapletena opredelitev meje med Italijo in Jugoslavijo, tragika istrskih beguncev, za katere so zgradili **Ribiško naselje** in **Naselje Sv. Mavra**, neodvisnost Slovenije leta 1991 in njen vstop v Evropsko unijo leta 2004 nas vodijo do današnjih dni.

Ribiško naselje in Naselje Sv. Mavra so zgradili v petdesetih in šestdesetih letih prejšnjega stoletja za italijanske istrske begunce. Urejena gradnja odseva značilnosti gospodarno ljudske arhitekture tedanjega časa. V Ribiškem naselju je privez za turistična plovila in ribiške čolne.

Kamnite hiše. Enostavni, a nežni okrasiki pa kažejo, da je bila poleg funkcionalnosti vedno prisotna tudi potreba po lepoti. Hiše so polne tišine, a vendarle govorijo. Prisluhnimo njihovi pripovedi o svetu, kjer skozi stoletja kmetje in pastirji živijo skromno in s trdnim delom. V značilnih naseljih so hiše zrasle ena vrh druge, povsem spontano. Zbirajo se okrog cerkve in zvonika, ki sta prav tako kamnita. Cerkvene zgradbe, pogosto sad dela in denarja vaše skupnosti, so odraz globokega verskega čuta celotnega kraškega kmečkega sveta. Ta se izraža tudi na poslikavah, ki krasijo pročelja hiš in kažejo na iskreno pobožnost. Korenine so starodavne, kot dokazuje najpomembnejša zgradba tega območja, srednjeveška cerkev sv. Ivana pri izviru Timave

KAMNITA ARHITEKTURA

Težke podnebne značilnosti in ostra morfologija teritorija so močno vplivale na razvoj in ureditev kraških naselbin. Središče vasi predstavlja manjši trg, kjer pogosto kraljčeta lipa, pod katero se je shajala skupščina (*moževanje*), in vodnjak (*štirna*). Poleg arhitektonskega tipa hiše, ki so jo sestavljale zgradbe postavljene ob robu ceste, je značilen tisti z veččelično zaprto tipologijo: bivalna enota se razvija okrog dvorišča (*borjač*), ki ga obkroža visok zid in do katerega vodi obočni vhod, t.i. kolona.

Na dvorišče se odpirajo stanovanjska hiša, hlev in senik. V prvem nadstropju je viden značilni zunanji hodnik (*gank*) z zunanjim kamnitim stopniščem, ki vodi v spalne sobe. Kuhinja izstopa in moli iz zgradbe (*spahnjenca*), prepoznamo pa jo po značilnih dimnikih. Zgradba je vedno v harmoniji z okoljem in se pogosto z naravno mimetično igro pomeša s kamni, na katerih stoji.

Medjevas obkrožajo gozdovi. Do nje pripelje cesta, ki se strmo vzpenja iz Štivana. Ob glavni cesti je vodnjak pod senco velikega divjega kostanja. Mnogo hiš so obnovili po požaru, ki ga je leta 1944 zanetila nemška vojska (enaka tragedija je doletela tudi Cerovlje, Mavhinje in Vižovlje). Naš pogled sreča iz skoraj vsakega kotička vasi modrino morja, ki se razprostira v daljavi.

Nekoliko južneje, med hišami v **Slivnem**, je na št. 22 vredna obiska Pirčeva domačija. Na obronkih vasi stoji **cerkev sv. Marije Magdalene**, ki ima na pročelju kip sv. Blaža. Cerkev, ob kateri je pokopališče, je bila

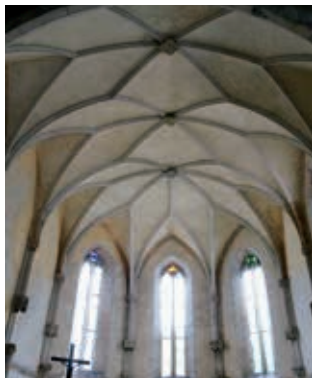
Medjevas
Cerovlje
Mavhinje
Vižovlje
Slivno
Pirčeva domačija
Prečnik
Šemčeva domačija
Nabrežina
Šempolaj
Bivše župnišče
Domačija Rosmina
Domačija Peric
Praprotn
Trnovca
Skerkova domačija

posvečena leta 1820. V **Mavhinjah** izstopa **cerkev sv. Nikolaja**, posvečena leta 1768, ki je nadomestila prejšnjo stavbo iz leta 1305, kjer so častili sv. Nedeljo. Posebnost **Prečnika** je Šemčeva domačija, hišna št. 5, ki ima na strani ceste dolgo in členjeno pročelje, medtem ko je na dvorišču ohranjen bogato obdelan vodnjakov obod - šapa. **Šempolaj** nosi ime po svetniku Pelagiju; njegove ozke ulice sestavljajo pravi blodnjak. Sedanja cerkev je bila zgrajena leta 1780 na kraju, kjer je prej stala stara cerkev iz 15. stoletja, ko je bil zgrajen tudi zvonik. Iz terasastega predela, kjer stoji cerkev, je krasen in širok razgled na morje. Tudi majhne vasi in zaselki **Praprot**, **Trnovca**, **Vižovlje** in **Cerovlje** hranijo značilne kraške hiše (v Trnovci je vredna ogleda Skerkova domačija, kjer ima sedež Umetnostni in kulturni center) in znake pobožnosti (znamenja in kipi). V **Nabrežini** je staro središče zbrano okoli malega trga, imenovanega Kržada, na katerem izstopa velik vodnjak. Proti zahodu je **trg Sv. Roka** z istoimensko cerkvijo (1760). Zgrajena je v neoklasičnem slogu in ima nad vhodnimi vrati svetnikov kip. Preprosto notranjost v obliki avle krasi baročen marmornat oltar. Po spustu proti morju pridemo v **Devin**. Cerkev Sv. Duha iz leta 1591 stoji ob grajskem obzidju in je bila del samostana servitskega reda. Tudi cerkev sv. Jožefa (1773), ki stoji ob cesti za v Sosljanski zaliv, je bila zgrajena kot kapela za devinske grofe. Obe sta bili poškodovani med prvo svetovno vojno in kasneje obnovljeni. Topovi niso prizanesli niti krasni cerkvi sv. Ivana pri izviru Timave, ki je bila prenovljena

Cerkev sv. Marka
 Cerkev sv. Duha
 Cerkev sv. Jožefa
 Cerkev sv. Nikolaja
 Cerkev sv. Marije Magdalene
 Cerkev sv. Pelagija
 Cerkev sv. Roka
 Cerkev sv. Mavra
 Cerkev sv. Cirila in Metoda
 Cerkev sv. Janeza Krstnika
 Cerkev sv. Ivana

po drugi svetovni vojni na podlagi izvirne srednjeveške zasnove. Cerkev je bila prvotno del samostana in na njeni zunanosti so vidni značilni mogočni poševni oporni stebri. V prezbiteriju so ohranjena mozaična tla prvotne starokrščanske bazilike iz prve polovice 5. stoletja. Nad to baziliko so v 12. stoletju devinski grofje naročili izgradnjo cerkve, ki je bila kasneje v 14. stoletju razširjena (za obiske glej poglavje Koristne informacije). Na bližnji vzpetini stoji sodobnejša cerkev sv. Janeza Krstnika (1932) z grafiti in skulpturami Avgusta Černigoja iz leta 1937. Krasi jo kip Angela miru kiparja Franceta Goršeta.

DOMAČNOST KMEČKEGA TURIZMA

Hiša in drevo, oznaki kmečkega turizma, nam priključeta mir, počitek, gostoljubnost, a tudi spoštovanje izročila in kulture, harmonično povezavo s svojo zemljo preko kmečke dejavnosti, ki je pogosto v duhu sonaravnega razvoja in biološke proizvodnje.

Podjetniki kmečkega turizma so stavili na pozitivno geslo vračanja k malemu in poenostavljeni, a vsekakor kakovostni ponudbi. To je tudi tisto, kar išče čedalje večje število obiskovalcev.

Od kraške planote do morja nudi devinsko nabrežinska občina širok izbor krajev, ki vabijo k postanku: odločimo se za malico ali bogat obed, pa tudi za daljše bivanje, med katerim lahko izkoristimo številne naravne, kulturne in rekreacijske priložnosti, ki jih to območje ponuja.

V kmečkih turizmih sloni kuhinja na izročilu in tako ponujajo enostavne in okusne jedi, specialitete, v katerih se domačnost združuje s kakovostjo in ki nastajajo iz izkušenj in kuharskih spretnosti. Nikoli ne manjka dobro vino, rdeče, kot je gosti teran, ali belo, kakršna je dišeča vitovska. Za tiste, ki nameravajo prenočiti, so na razpolago tudi prijazne in udobno opremljene sobe. In nazadnje so steklenice vina in suhomesni izdelki, povrtnina in sveža zelenjava prava skušnjava, ki se ji ne moremo odreči.

Napolnimo torbe in odidimo čutno in duševno zadovoljni - z željo po čimprejšnjem povratku.

KMEČKI TURIZEM AL PESCATURISMO

Ribiško naselje 83
34011 Devin Nabrežina (TS)
tel. +39 040 209846
fax +39 040 208632
e-mail: co.l.m.i@libero.it
Spletna stran: www.alpescaturismo.it

Panirane klapavice

Klapavice skuhamo v vreli vodi, oluščimo jih, povaljamo v moki, nato v jajcu in končno v ribanem kruhu. Vržemo jih v vrelo olje in počakamo, da lepo porumenijo.

Zaprto ob ponedeljkih, torkih in sredah
Odperto od februarja do oktobra in decembra
Število sedežev: 80
Pogovorni jeziki: italijanščina, angleščina, nemščina, francoščina
Specialitete: panirane klapavice, blanširane klapavice, domači jušni rezanci in cmoki z morskomoako, panirane sardele, ocvrte girice
Prodaja: morski sadeži in krajevne ribe

Kmečki turizem »Al Pescaturismo« obratuje v prijetni leseni zgradbi, ki po svoji obliki spominja na značilne ribiške »casone«.

Leži v naročju morske obale, za njim je opuščen kamnolom, na majhnem vrtu pa je mogoče obedovati le nekaj korakov od vode ob božanju vetra in pljuskanju valov. Notranjost je udobna, les ustvarja toplo in prijazno vzdušje. Široke steklene površine omogočajo pogled, ki zaobjema celotni Tržiški zaliv.

»Al Pescaturismo« je med prvimi ribjimi agriturizmi v Italiji.

V njem lahko okušamo bodisi ribe iz domače ribogojnice, kot krajevne in deželne ribje ter kmetijske proizvode.

KMETIJA ANTONIČ

Cerovlje 44

34011 Devin Nabrežina (TS)

tel. +39 040 299798; +39 340 5847185

e-mail: info@kmetijaantonit.it

Spletna stran: www.kmetijaantonit.it

Odperto od aprila do julija in od septembra do novembra vsako soboto, nedeljo in ob praznikih od 10.00 do 23.00

Pogovorni jeziki: italijanščina, slovenščina, angleščina, nemščina

Specialitete: jota, ječmenova mineštra, krompirjevi cmoki z domačimi klobasami ter kislim zeljem, golaž

Prodaja (ponedeljek, sreda in petek od 17.00 do 19.00): sir in narezki, nepredelana volna

Kmetija Antonič se nahaja v očarljivi kraški pokrajini v Cerovljah ob vzhodni strani hriba Grmada. Zgodovina družine Antonič je tesno povezana s tradicijo vzreje ovac na Krasu: ded je med dvema svetovnima vojnama pasel več kot tisoč ovac, kasneje pa je bil prisiljen to opustiti.

Petdeset let kasneje je družinsko tradicijo obudil sin Joseph z družino in tako ponovno obogatil kraško gmajno in Cerovlje s čredo ovac.

Sire in skute pridelujejo tako, kot so jih njihovi predniki.

Poleg tega ponuja kmetija Antonič jagnjeta za rejo ali za meso, ljubiteljem Krasa pa čudovite sprehode s čredo.

Na razpolago je tudi stanovanje s šestimi ležišči, ki je primerno za vse tiste, ki želijo preživeti nekaj dni v naravi.

KMEČKI TURIZEM KLARČEVA HIŠA

Cerovlje 13

34011 Devin Nabrežina (TS)

Tel. +39 040 299442; +39 333 2736552

Fax +39 040 299442

e-mail: info@fabec.it

Spletna stran: www.fabec.it

Vedno odprto

Agriturismo, zgodovinska stavba, kmečki turizem

Nudi 5 dvoposteljnih in 1 enoposteljno sobo -
skupno 11 ležišč; prenočitev in samopostrežni
zajtrk

Pogovorni jeziki: italijanščina, slovenščina,
angleščina, španščina, srbsščina, hrvaščina

Agriturismo v osrčju Krasa, v oazi miru in tišine, le 2 km od morja, je mlad po duši, a vezan na staro tradicijo, na teritorij, zgodovino in ljudi, ki tu živijo. Starinska hiša s kamnito streho in odprtim ognjiščem nudi udobne sobe, kjer lahko gost počiva po celodnevem odkrivanju kraških zakladov.

KMEČKI TURIZEM FRUŠKE

Medjasvas 7
34011 Devin Nabrežina (TS)
tel. +39 040 208375; +39 333 3649175
e-mail: fruske1@alice.it
Spletna stran: www.fruske.com

Vedno odprto

Pogovorni jeziki: italijanščina, slovenščina,
angleščina, nemščina
Prodaja vina, oljčnega olja, medu in zelenjave

Agriturizem »Fruške« se nahaja v Medjevasi, vasici na pobočju Grmade v neposrednem zaledju Tržaškega zaliva. Ima štiri dvoposteljne sobe z nastanitvijo »bed & breakfast«. Od tu se lahko odpravimo na odkrivanje dežele Furlanije Julijske krajine - Oglej, Palmanova, Čedad (kraji na seznamu UNESCO) - , pa tudi okolice z Devinskima gradovima in Trsta s krasnim Velikim trgom ter Miramarskim gradom. Kmetija izvaja naravno kmetijstvo in proizvaja ter prodaja tipične kraške proizvode, predvsem vina Vitovsko, Malvazijo in Teran.

KMEČKI TURIZEM HERMADA

Cerovlje 1/o

34011 Devin Nabrežina (TS)

tel. +39 040 299501; +39 347 7838110

e-mail: info@agriturismohermada.it

Spletna stran: www.agriturismohermada.it

Vedno odprto

Pogovorni jeziki: italijanščina, slovenščina,
angleščina, nemščina

Ponudba: tipična domača hrana, kot so testenine
in sladice iz lastne pekarnice, mesni izdelki doma
vzrejenih živali in zelenjava z domačega vrta.

Vsa hrana je pripravljena ali zabeljena z domačim
oljčnim oljem.

Kmečki turizem »Hermada« se nahaja v Cerovljah, vasi na severo-zahodnem delu tržaškega Krasa, ki jo obkroža bujno kraško rastlinstvo in nudi očarljiv pogled na Jadransko morje. Dejavnosti Kmečkega turizma »Hermada« se odvijajo v novem poslopju, ki je bilo zgrajeno v tipičnem kraškem stilu in ga obkrožajo oljčni nasadi. Gostom so na razpolago tri stanovanja za 4 osebe in dodatni dve dvoposteljni sobi, kamor lahko dodamo posteljo.

Opremljeno je po vseh sodobnih standardih in nudi udobje vsem tistim, ki si želijo mirnega oddiha in sprostitve. Gostinskimi uslugam so namenjeni večji gostinski prostori ter stebričasta lopa z razgledom na zeleno okolico.

AGRITURIZEM LA MADRUGADA

Mavhinje 22/f

tel. +39 339 5338782; +39 349 3029088

e-mail: kerinbio@gmail.com

Spletna stran: www.kerin.it

Odperto po dogovoru od marca do decembra

Pogovorni jeziki: italijanščina, slovenščina,
angleščina, nemščina, španščina

Specialitete: domači biološki proizvodi

Prodaja: vino, olje, krompir, zelišča

Agriturismo je na zelo mirni lokaciji v bližini vasi Mavhinje med kraškimi vinogradi in oljčnimi nasadi. Stavba je popolnoma nova, opremljena je kmečko z modernimi detajli. Gostom je na voljo 7 sob, ki so dobile ime po članih družine: vsak izmed njih je sobo opremil po lastnem okusu. Na razpolago sta finska in turška savna, kopel za vodno masažo, soba za počitek v popolni tišini in skupna dnevna soba. V jedilnici si gostje lahko postrežejo z obilnim zajtrkom z jedmi domačega biološkega porekla, lahko pa se zadržijo tudi v degustacijski dvorani in v kleti, iz katere je mogoče občudovati tipično kraško jamo.

AGRITURIZEM LE TORRI DI SLIVIA

Nabrežina Kamnolomi 62/a
34011 Devin Nabrežina (TS)
tel. agriturismo +39 338 3515876
tel. jahalnica +39 338 8982693
e-mail: info@letorridislivia.net
Spletna stran: www.letorridislivia.net

Vedno odprto

Pogovorni jeziki: italijanščina, slovenščina,
angleščina, nemščina

Specialitete: vse izključno domače proizvodnje
- narezek, sir, suhomesni izdelki,
vložene zelenjave, slaščice

Agriturismo »Le Torri di Slivia« je kmetija, na ozemlju katere se nahaja znana kraška jama »Pejca v Lascu« in od katere pelje agribus, ki vozi do jame. Turisti in gostje imajo tu na razpolago stanovanje - tri dvoposteljne in ena troposteljna soba s samostojnim vhodom in sanitarijami -, hrano in jahalnico.

KMEČKI TURIZEM LUPINC

Praprot 11/b

34011 Devin Nabrežina (TS)

tel. +39 040 200848; +39 347 2108227

fax +39 040 200848; +39 339 7456210

e-mail: info@lupinc.it

Spletna stran: www.lupinc.it

Zaprto ob torkih, sredah in četrtnih

Odprto med 1. majem in polovico oktobra

Število sedežev: 80

Pogovorni jeziki: italijanščina, slovenščina,

angleščina, nemščina, hrvaščina, srbsčina

Specialitete: njoki z golažem, jota, frtalja z zelišči,

rezanci s teranom, vampi, zelenjava na žaru,

domače sladice

Prodaja: stekleničeno vino (Vitovska, Teran,

Malvazija, Stara Brajda), zelenjava

Nastanitev

Odprto celo leto

3 stanovanja, 1 soba, 12 postelj, 4 sanitarije

Stavba kmečkega turizma Lupinc stoji sredi velike zelenice. Lipe, javor, hrasti in češnje s svojo umirjeno senco prekrivajo mize na prostem. Notranja jedilnica se nadaljuje med zelenje skozi veliko zastekleno steno.

Oprema je okusno izbrana: leseno pohištvo kmečkih oblik, orodje iz kmečkega izročila, ognjišče in značilna točilna miza na lesenih sodih. Prijazna, z lesom prekrita sobica je primerna za tiste, ki iščejo nekaj tišine.

Zelenjavna frtalja

10 jajc, 2 bučki, meta, melisa, por, špinača, divji koromač, sir za ribanje ali mocarela

Zelenjavo in zelišča na drobno nasekljamo, dodamo sol, jajca in sir. Popečemo v ponvi na olju 4 minute na vsaki strani. Serviramo toplo.

KMEČKI TURIZEM MEZZALUNA

Mavhinje 54/a

34011 Devin Nabrežina (TS)

tel. +39 040 291529

e-mail: info@mezzalunanet.it

Spletna stran: www.mezzalunanet.it

Zaprto ob ponedeljkih, torkih, sredah in četrtnih
Odprto od polovice februarja do polovice decembra
Število sedežev: 80

Pogovorni jeziki: italijanščina, slovenščina,
angleščina

Specialitete: jota, frtalja z zelišči

Prodaja: suhomesni izdelki, kozji siri, žganje

Nastanitev

7 sob, 14 postelj, 7 sanitarij

Stavbo kmečkega turizma »Mezzaluna«
obkroža zelenje. Na prostem je opremljeno
otroško igrišče in malo dlje jahalnica z
ovirami. V jedilnici je mogoče okušati
domače posebnosti - predvsem ovčje in kozje
proizvode - v toplem in gostoljubnem okolju.
Skozi stekla v verandi se uživa pomirjujoč
pogled na kraško naravo. V prvem nadstropju
je urejenih 7 spalnic z vsemi uslugami, oprema
je v kmečkem slogu z ročno izdelanimi kosi
pohištva in raznimi tipičnimi predmeti.

Paradižnikova solata s kozjim sirom

*500 g svežih zrelih
paradižnikov
za solato, 300 g
mehkega kozjega
sira, 100 g črnih oljk,
50 g rukole.*

*Paradižnike
razrežemo na
polovico in
odstranimo semena,
solimo notranjost,
oljkam odstranimo
koščice, jih narežemo
na koščke in jih
premešamo s kozjim
sirom. Paradižnikove
polovičke napolnimo
z rukolo, ki smo jo
tanko nasekljali,
nekaj kapljicami
oljčnega olja in na
koncu še s sirom in
oljkami. Serviramo
z listom bazilike na
paradižniku.*

KMETIJA PAOLO PERNARCICH

Medjevas 21

34011 Devin Nabrežina (TS)

tel. +39 040 208601; +39 040 208833

e-mail: irena.zivec@libero.it

Odprto vsak zadnji četrtek v mesecu za 11 dni

Pogovorni jeziki: italijanščina, slovenščina,
angleščina, nemščina

Specialitete: ječmenova mineštra, jota, zdrobovi
cmoki z maslom in žajbljem, omleti z rdečim
radičem in panceto, golaž s polento, vampi, domače
klobase, pečen sir, narezek in domače slaščice

Kmečki turizem Paolo Pernarcich je v Medjevasi, le par kilometrov
od Devina na meji med tržaško in goriško pokrajino.

Kmetija deluje že več kot 200 let in delo ter ljubezen do živali in do
vsega, kar ponuja narava, se prenašata iz generacije v generacijo.

Posvečajo se predvsem živinoreji in gojijo lisasto govedo, ki je idealno
za proizvodnjo mleka, kot tudi zaradi kakovosti mesa.

Ukvarjajo se s prašičjerejo in tako lahko gostom ponudijo domače
suhomesne izdelke.

V bližini kmetije
so vinogradi, ki
proizvajajo rdeče -
Refošk - in belo vino
- Malvazija, Vitovska
in Muškat.

KMEČKI TURIZEM PIPAN KLARIČ

Mavhinje 58/a
34011 Devin Nabrežina (TS)
tel. +39 040-2907049
e-mail: roklari@tin.it

Pogovorni jeziki: italijanščina, slovenščina,
angleščina, nemščina, španščina
Specialitete: razni suhomesni izdelki, zelenjave v
olju in marmelade, domače slaščice

Kmečki turizem se nahaja v Mavhinjah v lepi hiši s krasno kmečko gostinsko sobo. Z obratovanjem so začeli leta 2010 in lastnica je gospa Pipan. Glede na to, da je v vasi soimenjak, so dodali možev priimek in iz tega je nastal naziv Pipan Klarič. Začeli so s šestimi prašiči, danes jih vzrejajo 30! Iz njih pridobivajo več suhomesnih izdelkov, surov pršut, vratovino, salamo, ombolo z rukolo, v kruhu pečen pršut in več različnih tipov pancete: »normalna«, okrogla s pekočo papriko, ali pečena v kruhu. Poleg tega nudijo paradižnike, melancane in papriko v olju in sire iz bližnje kmetije v Praprotnu (latteria, Jamar, caciotta). Na izbiri so Teran kot rdeče in mešanica Vitovska/Malvazija kot belo vino. Obed lahko zaključite s slaščico: na voljo so palačinke z domačo marmelado, pite, štruklji in skuta z orehi in domačim medom.

KMEČKI TURIZEM SIDONJA RADETIČ

Medjevas 10

34011 Devin Nabrežina (TS)

tel. +39 040 208987; +39 338 3526602

e-mail: sidonja.radetic@libero.it

Spletna stran: www.radetic.wpeople.it

Odprto julija, avgusta in septembra vse dni v tednu

Pogovorni jeziki: italijanščina, slovenščina,
angleščina in nemščina

Specialitete: različne vrste sira, skuta, mocarela,
salama, panceta, surov in kuhan pršut, vratovina,
slanina, domači kruh in sladice

Prodaja (čez celo leto): vino, zelenjava, sir,
mocarela, skuta in sveže mleko

Lastnica kmetije, Sidonja Radetič, je po rodu iz kmečke družine in je diplomirala na Videmski univerzi v vinogradništvu in vinarstvu. Kmetija proizvaja vino, ukvarjajo pa se tudi z vzrejo krav, kokoši in prašičev. Ob dobri kapljici lahko gost poskusi različne vrste domačega sira, skuto, mocarelo, salamo, panceto, surov pršut, vratovino, slanino, kruh in sladice.

KMEČKI TURIZEM RADOVIČ

Nabrežina 138/a
34011 Devin Nabrežina (TS)
tel. +39 040 200173; +39 328 9377340
fax +39 040 200173
e-mail: info@agriturismoradovic.it
Spletna stran: www.agriturismiradovic.com

Odprto le za naročene skupine
Število sedežev: 45
Pogovorni jeziki: italijanščina, slovenščina,
angleščina, nemščina, hrvaščina
Specialitete: krajevna kuhinja
Prodaja: vino, deviško oljčno olje

Nastanitev
Odprto celo leto
4 stanovanja, 9 postelj, 4 sanitarije

Na robu vasi, v mirnem okolju med velikim travnikom in njivami, sprejema družina Radovič svoje goste v južnem krilu kolonske hiše, kjer so s skrbno obnovo pridobili štiri enosobna stanovanja, ki gledajo na obsežno teraso, s katere je lep razgled na bližnje gozdove. V veliki pritlični sobi s kaminom je, po predhodni najavi, mogoče okušati specialitete domačije, ki nastajajo iz biološko gojenih pridelkov.

KMEČKI TURIZEM SVARA

Trnovca 14
34011 Devin Nabrežina (TS)
tel. +39 040 200898
e-mail: martina.svara@aliceposta.it

Zaprto ob ponedeljkih, torkih in sredah
Odperto od februarja do aprila in od oktobra do decembra

Število sedežev: 60

Pogovorni jeziki: italijanščina, slovenščina, angleščina, nemščina

Specialitete: jota, ječmenova mineštra, krompirjevi cmoki z domačimi klobasami, kislo zelje, golaž

Prodaja: vino, krompir, pršut

Stara kolonska hiša, obnovljena in razširjena ob spoštovanju obstoječe zasnove. Tako se predstavlja kmečki turizem, ki ga upravlja Martina Svara. Skozi obširno stebrišče, kjer je mogoče posedati ob lepem vremenu, stopimo v notranjost, ki jo sestavljata dve veliki sobi s kamnitimi stenami. Lesena oprema ustvarja kmečko vzdušje, ki se mu z zadovoljstvom predajamo tudi zaradi mamljivih vonjav, ki se širijo iz skrbno pripravljenih jedi.

Jota

300 g zelja, 1/2 kg krompirja, 150 g fižola, 50 g slanine, 2 glavi česna, 1 žlica moke, sol, poper

Fižol čez noč namočimo v vodi in ga nato skuhamo. Dodamo olupljen krompir in kuhamo, dokler se vse ne zmehča. Medtem ločeno kuhamo zelje s česnom. Krompir in fižol zmečkamo, dodamo zelje, slanino, moko in česen. Če je potrebno, dodamo še malo vode, solimo in popramo po okusu.

KMEČKI TURIZEM KRAŠKA ZEMLJA TERRA DEL CARSO

Šempolaj 28/b

34011 Devin Nabrežina (TS)

tel. +39 040 201056

fax +39 040 201056

e-mail: terredelcarso@agriturismiradovic.com

Spletna stran: www.agriturismiradovic.com

Namestitev

Vedno odprto

4 stanovanja, 8 postelj, 4 sanitarije

Pogovorni jeziki: italijanščina, slovenščina,

angleščina, nemščina, hrvaščina

Prodaja: sezonska biološka zelenjava in sadje

Kmečki turizem se nahaja ob robu majhne, a čudovite vasi Šempolaj. Premore štiri stanovanja, ki skozi velika zasteklena okna gledajo na zelenje. Vsako enoto sestavljajo udobne dvoposteljna soba, kuhinja in kopalnica. Pogled se širi na pašne, kjer izvajajo biološko kmetijstvo, in sega do morja. Vzdušje vabi k umiritvi... a dinamičnim gostom ponujajo lastniki vodene ogleda in ekskurzije do najzanimivejših krajev na Krasu in v okolici.

KMEČKI TURIZEM UŠAJ

Nabrežina 8

34011 Devin Nabrežina (TS)

tel. +39 339 4193779

e-mail: info@agriturismousaj.it

Spletna stran: www.agriturismousaj.it

Zaprto ob torkih, sredah in četrtnih

Odperto od oktobra do polovice decembra in od

polovice januarja do konca maja

Pogovorni jeziki: italijanščina, slovenščina,
angleščina, nemščina

Specialitete: jota, ječmenova mineštra, krompirjevi
cmoki z gulažem, domače klobase s kislim zeljem,
pečena svinjska ali telečja golenica, bleki s porom
in klobaso, domače sladice

Do kmečkega turizma Ušaj pridemo z glavnega trga v Nabrežini, kjer zavijemo po ozki ulici navzdol. Ta nas po nekaj ovinkih pripelje do kamnitega portala, za katerim se odpira veliko dvorišče. Podjetje vodijo Martin, njegova sestra Tamara in drugi družinski člani. Martin Ušaj je vinogradnik z enim hektarjem in pol vinogradov, ki jih je pred 35 leti posadil njegov oče s 70% Vitovske, nekaj Refoška in malo Malvazije. Kmetija vzreja tudi prašiče in teleta. Spomladi strežejo tudi na dvorišču pod krošnjo stoletnega kostanja.

KRAJI STAREGA IZROČILA: *OSMICE*

Če med potjo naletite na »frasko« s puščico, ji morate slediti! Prišli boste v enega izmed najznačilnejših kraških kotičkov: osmica je javnosti za kratka obdobja odprta kmečka hiša - največ za en mesec. Prostore včasih pridobijo kar »po domače«, iznajdljivo, v okviru domačije, včasih pa jih namestijo v lepe in značilne sobe kraških hiš.

V prijaznih letnih časih gostje ostajajo na prostem, na borjačih, ki jih obkrožajo visoki zidovi, pod latniki z glicinijami in vinskimi trtami, ali pod obsežnimi krošnjami lip in murv. Vonjave zemlje se prepletajo s tistimi, ki prihajajo iz enostavnih, a okusno pripravljenih jedi. Kraško vino, ki ga pijemo v majhnih količinah, je primeren okvir vsakemu krožniku. Sprejem je vselej topel. Vzdušje je prisrčno, veselo. Pogosto se dogaja, da od veselih družin odmeva pesem. V vsaki vasi je odprta vsaj ena osmica, kar priča ne le o enoloških in gastronomskih vrednotah, temveč tudi o zgodovinskih in kulturnih koreninah tega starega izročila, na katerega so prebivalci upravičeno ponosni.

Osmica: osem je namreč bilo dni, v katerih so kmetje - ob spoštovanju odloka cesarja Jožefa II. iz leta 1784 - lahko odprli kleti in neposredno prodajali svoje neustekleničeno vino.

Angelini Norma

Mavhinje, 11
tel. +39 040 299806
Odrpto v prvi polovici
julija
Prodaja: vino, pršut,
ombolo, salame,
vratovina, panceta,
jajca, paparike, vloženi
paradižniki

Antonič Andrea

Cerovlje, 34
tel. +39 040 299800
Urn timer: 09.00-23.00
Odrpto konec marca in
v septembru
Prodaja: vino, salame, sir
Specialitete: Refoš, k,
salama, sir

Antonič Paolo

Na Púnkišči
Mavhinje, 50
tel. +39 040 299985
Odrpto: april - maj in
september - oktober
Prodaja: vino, salame,
vložene zelenjave

Cante Ada

Slivno, 25
tel. +39 040 200750
Urn timer: 09.00-24.00
Odrpto konec aprila
in 1. maja
Prodaja: pečen pršut,
surov pršut, panceta,
sir, vino

Fabec Franc

Mavhinje, 49
tel. +39 040 299442
Urn timer: 09.00-24.00
Odrpto aprila, maja,
septembra in oktobra
Prodaja: vino, narezek

Gabrovec Ivan

Praprot, 15
tel. +39 329 1540629
e-mail:
ivangabrovec@hotmail.it
Odrpto med majem
in avgustom
Prodaja: vino, narezek,
slani štruklji, aperitiv z
bezgom, meliso in meto

Greco Corrado

Le torri di Slivia
Nabrežina Kamnolomi, 62/A
tel. +39 338 3515876
e-mail:
info@letorridislivia.net
Spletna stran:
www.letorridislivia.net
Urn timer: 09.00-24.00
Odrpto ob sobotah
in nedeljah
Prodaja: vino, suhomesni
izdelki, sir, vložene
zelenjave in slaščice

Kořuta Silvano

Nabrežina Kriř, 21/B
tel. +39 040 220708
Odrpto avgusta
Prodaja: vino
Specialitete: pršut,
panceta, vratovina,
ombolo, suhomesni
izdelki, oljke

Legiřa Nadja

Medjevas, 16
tel.+39 040 208451
Urn timer: 09.30-24.00
Odrpto med marcem
in junijem
Prodaja: vino, salame,
vložene zelenjave

Lisjak Terčon Maria

Mavhinje, 42
tel. +39 040 299450
e-mail:
joskotercon@alice.it
Urn timer: 09.00-24.00
Odp timer med junijem
in avgustom
Prodaja: vino, narezek,
jajca, zelenjava

Lozej Maria

Trnovca, 9/A
tel. +39 040 201087
Urn timer: 09.00-24.00
Odp timer marca in aprila
Prodaja: vino, salame,
vložene zelenjave, jajca, sir
Specialitete: klobase,
pečena panceta, Teran

Pahor Luciana

Medjevas, 14
tel. +39 328 9685611
e-mail: az.agr.pahorluciana
@gmail.com
Urn timer: 09.00-24.00
Odp timer februarja, maja,
avgusta in oktobra
Prodaja: vino, salame
in mlečni izdelki
Specialitete: salame
in mlečni izdelki

Peric Iztok

Slivno, 2/A
tel. +39 040 200634
Urn timer: 09.00-24.00
Odp timer med junijem
in julijem
Prodaja: vino, narezek,
melancane, jajca
Specialitete: kuhana
jajca, zelenjava, narezek

Pernarcic Boris

Medjevas, 7
tel. +39 040 208375;
+39 333 3649175
e-mail: fruskel@alice.it
Urn timer: 09.00-24.00
Odp timer januarja, aprila,
avgusta in novembra
Prodaja: salame, vino,
vložene zelenjave
Specialitete: pikantna
slanina, vratovina, vino
Vitovska in Refoš

Pernarcich Ivan

Vižovlje, 1/C
tel. +39 040 291498;
+39 333 5025086
e-mail: r.daria@libero.it
Urn timer: 09.30-24.00
Odp timer od polovice aprila
do polovice maja
Prodaja: mleko in mlečni
izdelki, vino, salame
Specialitete: različne
vrste sirov, salama

Pernarcich Paolo

Medjevas, 21
tel. +39 040 208601
e-mail:
irena.zivec@libero.it
Odp timer zadnji četrtek
v mesecu za 11 dni
Prodaja: vino, pršut, sir,
salama, panceta, slanina

Pertot Gabriel

Nabrežina, 10
tel. +39 040 200957;
+39 349 5221395
Urn timer: 09.00-24.00
Odp timer od konca aprila
do konca maja
Prodaja: vino, salame,
vložena zelenjava

Pipan Klarič

Mavhinje, 58/a
tel. +39 040 2907049
e-mail: roklari@tin.it
Urn timer: 10.00-24.00
Odp timer od konca
februarja do konca marca
Prodaja: vino, salame,
vložena zelenjava in
sladice

Pipan Vasilij

Mavhinje, 22/D
tel. +39 040 299453;
+39 347 7658968
e-mail: halfpipe@alice.it
Urn timer: 10.00-24.00
Odpri od polovice
novembra do 8. decembra
Prodaja: vino, salame,
vložena zelenjava v olju

Radetič Sidonja

Medjevas, 10
tel. +39 040 208987
e-mail:
sidonja.radetic@libero.it
Urn timer: 09.00-24.00
Odpri maja in junija
Prodaja: salame, sir,
jajca, zelenjava
Specialitete: razne vrste
sirov

Rebula Marco

Slivno, 6
tel. +39 347 5686191
Urn timer: 10.00-23.00
Odpri julija in avgusta
Prodaja: vino, salame,
vložena zelenjava v olju
in kisu, sir
Specialiteta: cmoki z
marelicami

Rebula Renata

Prapro, 19
tel. +39 040 200782
Urn timer: 09.00-24.00
Odpri junija in avgusta
Prodaja: vino, salame,
jajca
Specialitete: vložena
zelenjava, vloženo sadje

Stubelj Ivana

Šempolaj, 52/B
tel. +39 040 201149
Urn timer: 10.00-24.00
Odpri marca, aprila,
julija in avgusta
Prodaja: vino, salame,
olje, vrtnine, mešane
solate

Šemec Radovan

Prečnik, 3/B
tel. +39 040 200613
Urn timer: 09.00-24.00
Odpri januarja
Prodaja: vino, narezek
Specialiteta: vino, pršut

Škerk Alberto

Trnovca, 4
tel. +39 040 200937
Urn timer: 09.00-24.00
Odpri aprila, maja
in julija
Prodaja: vino, narezek,
sir, jajca, vloženi
paradižniki

Škerk Sandi

Prapro, 20
tel. +39 040 200156
e-mail: info@skerker.com
spletna stran:
www.skerker.com
Urn timer: 09.30-24.00
Odpri za Veliko noč in
od konca septembra do
konca oktobra
Prodaja: stekleničeno
vino z zaščitenim
poreklom (Teran,
Vitovska, Malvazija,
Sauvignon) narezek, sir,
jajca, sezonska zelenjava
Specialitete: ombolo,
osušeno svinjsko meso
z rukolo in sirom, sir z
omako iz koromačevega
cvetja in začimbami,
kruhki z zaseko

Terčon Martin in Štefan

Cerovlje, 30

tel. +39 040 299435

Urniki: 09.00-24.00

Odpri avgusta

Prodaja: vino, narezek,

jajca, sir, mleko

Specialitete: vino,

salame, sir

Zidarich Beniamino

Praprot, 23

tel. +39 040 201223

e-mail: info@zidarich.it

spletna stran:

www.zidarich.it

Odpri marca in od

konca novembra do konca

decembra

Prodaja: vino z

zaščitenim poreklom

D.O.C. Carso

(Vitovska, Malvazija,

Teran) narezek, sir, jajca,

vložena zelenjava

Opomba: obdobje

odprtja je okvirno

OKUSI MED ZEMLJO IN MORJEM

Nekaj vrstic ni dovolj za zadovoljiv opis raznolike kuhinje, ki odraža kulture in izročila, kot se prepletajo na tej zemlji: slovenska, avstrijska, istrska, beneška... A zadostujejo za potrditev, da je obed na Krasu izkušnja, ki je absolutno ne smemo zanemariti. Kuhinja, po sledih pristnega izročila z obogatitvijo sodobnega pristopa, je osnovana na pristnosti sestavin. Jedi so skrbno pripravljene in vedno jih spremlja dobra vinska kapljica. Prične se s suhomesnim narezkom. Med »dobre domače jedi« sodi v kruhu pečen pršut. Prijetne vonjave pečenkine omake in mesa divjadi se širijo iz kuhinje: z njimi obelimo krompirjeve cmoke in doma izdelano testo za testenine (bljeki). Med mineštrami je značilna jota iz fižola in kislega zelja, ki ji daje okus debela svinjska koža. Različne vrste mesa je mogoče okušati na žaru ali kuhane, slednje večkrat spremlja zribani hren. Veliko je divjadi: fazani, zajci, srne in divji prašiči. Ob morju je zaznati vpliv Benetk. Omembe vredni so ribji brodet, sardoni v omaki in klapavice. Srednjeevropsko izročilo s svojimi slaščicami (jabolčni, orehov ali skutin štrudelj in presnic) zaključí zaporedje serviranih jedi.

Toda paradni konji kraške gastronomije so značilni proizvodi, kot npr. med, mleko in mlečni izdelki, oljčno olje itd. Proizvajajo jih majhne kmetije ob spoštovanju izročila in po naravnih zaporedjih, kar je zdravo ne le za okus, temveč tudi za okolje.

V vodah Tržaškega zaliva je še živ ribolov, gojijo pa tudi morske sadeže. Posebej gre omeniti klapavice in v manjši meri tudi vongole ter pokrovače.

MED

Farma Jakne

Peric Davide
Štivan, 19/b
tel. +39 335 7780427
e-mail:
farma.jakne@gmail.com

Fruške

Pernarčič Boris
Medjevas, 7
tel. +39 040 208375;
+39 333 3649175
e-mail: fruskel@alice.it

MLEKO IN MLEČNI IZDELKI

Kmetija Antonič

Cerovlje, 44
tel. +39 040 299798;
+39 340 5847185
e-mail:
info@kmetijaantonc.it
Spletna stran:
www.kmetijaantonc.it

Pernarcich Ivan

Vižovlje, 1/C
tel. +39 040 291498;
+39 333 5025086
e-mail: r.daria@libero.it

Prašelj Michela

Sesljan, 56
tel. +39 338 4009364

Radetič Sidonja

Medjevas, 10
tel. +39 040 208987;
+39 338 3526602
e-mail:
sidonja.radetic@libero.it
Spletna stran: www.
radetic.wpeople.it

Zidarich Dario

Praprot, 36
tel. +39 3925594992
zidaric@tiscali.it

OLIVNO OLJE

Farma Jakne

Peric Davide
Štivan, 19/b
tel. +39 335 7780427
e-mail:
farma.jakne@gmail.com

Finotto Caterina

Nabrežina Kamnolomi, 79/F
tel. +39 040 200673

Kmetija Kerin

Mavhinje, 22/f
tel. +39 339 5338782;
+39 349 3029088
e-mail:
KerinBio@gmail.com;
Erika.Cherin@hotmail.it
Spletna stran: www.kerin.it

Stubelj Ivana

Šempolaj, 52/B
tel. +39 040 201149

VINSKI UŽITKI

Ko govorimo o kraških vinih, mislimo predvsem na Teran, Malvazijo in Vitovsko.

Teran je gosto vino, rdeče rubinaste barve z vijoličastimi odsevi. Okus je krepak, nekoliko kiselkast, vonj pa spominja na gozdne sadeže. Odlično se sklada z vsemi mesnatimi jedmi in z joto (značilno enolončnico z fižolom in kislim zeljem).

Malvazija je vino starogrškega izvora in slamnate barve. Okus je harmoničen in rahlo spominja na sadje; uživamo ga z ribami in belim mesom.

Vitovska je stara avtohtona vrsta prijaznega in dišečega vina z rahlim okusom po mandljih. Je slamnate barve in se dobro povezuje z nežnimi jedmi, posebno z ribami, mehkužci in raki.

Cesta terana - sledite oznakam s stiliziranim grozdom - se vije na Krasu od Vižovelj do Opčin. Na poti srečate gostilne in restavracije, kjer lahko okusite jedi krajevne kuhinje z degustacijo gostega rdečega vina.

Pridelovati vino na Krasu je težko. Tla so skalnata, suha in sunki burje jim ne prizanesajo. Tistega, ki se temu posveti, prevzame navdušenje in strast: v vinogradih na prisojnih ravninah ali značilnih pašnih in v kletih se spoštovanje izročila povezuje z najbolj preizkušenimi tehnikami preverjanja kakovosti. Rezultat je odličen. Kot je sicer bil tudi v antiki - o tem pripoveduje Plinij starejši, ko izpostavlja dobre plati krajevnega vina Pucinum.

Vztrajnost proizvajalcev in odlični dosežki so bili nagrajeni leta 1985 s proglasitvijo zaščitenega porekla z oznako DOC Carso. Naslednje leto je nastala Vinska cesta terana, ki so jo trasirali, da bi ovrednotili najznačilnejše med kraškimi vini. Končno so leta 1993 ustanovili Konzorcij za zaščito poimenovanja nadzorovanega vina Carso-Kras.

PROIZVAJALCI KRAŠKIH VIN

Kmetija Antoniĉ

Cerovlje, 44
tel. +39 040 299798;
+39 340 5847185
e-mail: info@
kmetijaantonitonic.it
Spletna stran:
www.kmetijaantonitonic.it
Vina: Vitovska, Teran

Kmeĉki turizem Fruške

Borisa Pernarcica
Medjevas, 7
tel. +39 040 208375;
+39 333 1051239
e-mail: fruske1@alice.it
Vina: Malvazija, Teran,
Vitovska

Kmetija Kante

Praprot 1/A
tel. +39 040200255
fax +040 2457471
e-mail: kante@kante.it
Spletna stran:
www.kante.it
Vina: Malvazija, Savignon,
Chardonnay, Vitovska,
modri Pinot, Teran, Rosso,
Brut KK Penina, Brut KK
Rosè, Extrò

Kmetija Kerin

Mavhinje, 22/f
tel. +39 339 5338782;
+39 349 3029088
e-mail:
KerinBio@gmail.com;
Erika.Cherin@hotmail.it

Spletna stran: www.kerin.it
Vina: Malvazija, Vitovska,
Teran

Košuta Silvano

Nabrežina Križ, 21/b
tel. +39 040 220708
Vino: Malvazija

Kmeĉki turizem Lupinc

Praprot, 11/B
tel. +39 040 200848;
+39 347 2108227
fax +39 040 200848;
+39 339 7456210
e-mail: info@lupinc.it
Spletna stran:
www.lupinc.it
Vina: Malvazija, Vitovska,
Teran, Stara Brajda,
Dulcis in fundo

Pertot Gabriel

Nabrežina, 10
tel. +39 040 200957;
+39 349 5221395
Vina: Malvazija, Teran

Pipan Klariĉ

Mavhinje, 58/a
tel. +39 040 2907049
e-mail: roklari@tin.it
Vina: Malvazija, Vitovska

Stubelj Ivana

Šempolaj, 52/b
tel. +39 040 201149
Vina: Malvazija, Chardonnay,
Vitovska, Teran

Radovan Šemec

Preĉnik, 3/b
tel. +39 040 200613
Vina: Chardonnay,
Vitovska, Teran

Kmetija Škerk

Praprot, 20
tel. +39 040 200156
e-mail: info@skerk.com
Spletna stran:
www.skerk.com
Vina: Malvazija,
Savignon, Vitovska,
Teran, Idila

Ušaj Martin,

Nabrežina 8
tel. +39 339 4193779
e-mail:
info@agriturismousaj.it
Spletna stran:
www.agriturismousaj.it
Vina: Vitovska, Aroma

Kmetija Zidarich

Praprot, 23
tel. +39 040 201223
e-mail: info@zidarich.it
Spletna stran:
www.zidarich.it
Vina: Malvazija, Vitovska,
Teran, Ruje, Prulke

Zgodovina, umetnost in predvsem narava. Ozemlje devinsko nabrežinske občine premore vrsto privlačnih krajev. Na izbiro je veliko možnosti, saj je teritorij preprežen z labirintom kolovozov in stez (mnoge med njimi je označilo italijansko planinsko društvo CAI), ki so primerne za vse sposobnosti. Seveda ne manjka priložnosti za počitek v številnih in prijaznih kmečkih turizmi in osmicah.

V prvem delu tega poglavja navajamo najpomembnejše označene poti, v drugem pa predlagamo nekaj tematskih obiskov. V obeh primerih svetujemo: bodite sproščeni, uživajte naravo, občudujte okolje. Počasi, kajti Kras odkrivamo postopoma.

POTI

Rilkejeva pot

Posvečena je avstrijskemu pesniku, ki se je tod sprehajal med svojim bivanjem pri devinski gospodi. Steza poteka nad skalnato obalo v Naravnem rezervatu Devinske stene.

Začetek: trg De Banfield v Sesljanu

Zaključek: Deželna cesta št. 14 v Devinu

Dolžina: približno 2 km

Višinska razlika: -

Težavnostna stopnja: turistična

Značilnost tal: steptana in skalnata tla

Ribiška pot

Starodavna pot, po kateri so nabrežinski ribiči hodili do obale, nudi očarljive poglede na Tržaški zaliv.

Začetek: pri nabrežinskem pokopališču

Zaključek: Pri čupah

Dolžina: 1,620 km

Višinska razlika: 147 m

Težavnostna stopnja: pohodniška

Značilnost tal: steptana in skalnata tla, asfalt

Pot po Brtinišču

Krožna pot z zgodovinskimi in naravnimi znamenitostmi. Poteka ob Timavi in se nato dviga med strelskimi jarki iz prve svetovne vojne na Brtinišču.

Začetek in zaključek:

Potok na Jaknah

Dolžina: 2,690 km

Višinska razlika: 55 m

Težavnostna stopnja: turistična

Značilnost tal: steptana in skalnatla tla, asfalt

Steza Gemina

Sledi delu antične rimske ceste Gemine, ki je povezovala Oglej z Balkanom. Poteka sredi poraščenega sveta in po travnikih ter povezuje nekaj značilnih kraških vasi.

Začetek: Mavhinje

Zaključek: Zgonik

Dolžina: 14,3 km

Višinska razlika: 297

Težavnostna stopnja:

turistilčna

Značilnost tal: steptana tla, asfalt

Steza Tiziana Weiss

Posvečena je tržaški planinki in naravoslovki in poteka ob kraškem robu s prekrasnimi pogledi na Tržaški zaliv.

Začetek: železniški viadukt na cesti Sesljan - Nabrežinski kamnolomi

Zaključek: prvi odsek - na Vrhu; drugi odsek - Križ

Dolžina:

2,870 km + 2,940 km

Višinska razlika: 88 m

Težavnostna stopnja: pohodniška

Značilnost tal: steptana in skalnata tla

Učna pot Nabrežina

Krožna pot so pripravili dijaki krajevne nižje srednje šole in omogoča, da spoznamo zgodovino, umetnost in naravo okrog Nabrežine.

Začetek in zaključek: pri nižji srednji šoli Igo Gruden

Dolžina: 6 km

Višinska razlika: 109 m

Težavnostna stopnja: turistilčna

Značilnost tal: steptana tla, asfalt

1. POT

V obmejnih gozdovih

V Medjevasi se napotimo po označeni **poti št. 3 (Zgornja kraška pot)**, ki poteka skozi gozdove ob meji s Slovenijo. Nudi nam lep razgled na kraško pokrajino. Pred jamo Vodenico zavijemo proti jugozahodu in po **Vertikali SPDT** dospemo do Trnovce. Od Bajte dalje stopimo po **stezi Gemina** do Zidaričeve pejce. Po neoznačeni stezi prehodimo Nabrežinski hrib in dosežemo pot, ki je označena s **številko 10**. Sledimo ji do križišča s potjo **številka 19**. Tu imamo na izbiri dve možnosti: ali nadaljujemo v prvotni smeri in pridemo do Križa, ali izberemo drugo in se usmerimo proti Nabrežini.

Začetek: Medjevas

Zaključek: Križ

Povezave s drugimi

potmi: Kraške jame in gradišča, Steza Gemina, V krajih Velike vojne, Vasi Kraške planote

Zanimivosti: naravno okoljske, krajinska privlačnost

Dolžina: 19,91 km

Višinska razlika: 548 m

Težavnostna stopnja: pohodniška

Značilnost tal: steptana in skalnata tla, asfalt

2. POT

Kraške jame in gradišča

V Križu poiščemo pot Italijanskega planinskega društva št. 10. Sledimo ji do križišča s potjo št. 19, ki nas vodi do Nabrežine. Nato sledimo poti št. 32 do križišča s potjo št. 47 in nato do kolesarske poti za gorska kolesa, ki nas vodi najprej do Slivnega in nato do Vižovelj. Na koncu vasi pri športnem igrišču izberemo pot, ki obkroži vzpetino Straža, nato pa neoznačeno stezo, ki se dviga proti koti 162. Od nje nas širok kolovoz pelje do Medjevasi, od koder se lahko odločimo še za obisk gradišča na Flondarju - Gradini.

Začetek: Križ

Zaključek: Medjevas

Povezave s drugimi

potmi: V obmejnih gozdovih,
V krajih velike vojne, Vasi
Kraške planote, Učna pot
Nabrežina

Zanimivosti: zgodovinske,
krajinska privlačnost

Dolžina: 12,595 km

Višinska razlika: 342 m

Težavnostna stopnja:

pohodniška

Značilnost tal: steptana
in skalnata tla, asfalt

3. POT

V krajih Velike vojne

Pot sledi avstroogrski obrambni črti, ki je med prvo svetovno vojno od morja do sedanje meje s Slovenijo preprečevala prodor proti Trstu. Pohod začnemo v Štivanu. Preden se dvignemo proti kraškim vrhovom, obiščemo strelske jarke, ki označujejo nizke vzpetine Brtinišča. Po povratku k izvirom Timave prečkamo cesto in se usmerimo proti cerkvi Sv. Janeza Krstnika, ki jo pustimo na levi. Poslužimo se avtocestnega podvoza in nadaljujemo sredi pobočja do Mitreja. Nato gremo čez železniško progo in se usmerimo po makadamu, ki se dviga proti Medjevasi. Na križišču na koti 190 zavijemo na desno in nadaljujemo do Kohišča. Tu se prične steza, ki nas pripelje na vrh hriba Na Kokem. Nadaljujemo grebensko pot (**steza Utrdbe Grmada**) med strelskimi jarki in kavernami do vrha Grmade. Steza **št. 3** nas pelje do Bazganovega vrha, kjer opazimo ostanke strelskih jarkov prve frontne črte. Nato stezo zapustimo, ker moramo izbrati drugo, in sicer **CAI št. 31**, ki nas pelje v Mavhinje, kjer so nam na razpolago kmečki turizmi in osmice. Obisk območja Velike vojne lahko dopolnimo z zadnjo etapo do avstroogrškega pokopališča v Nabrežini.

Začetek: Štivan

Zaključek: Mavhinje

Povezave s drugimi

potmi: Steza Gemina, Kraške jame in gradišča, Vasi Kraške planote, Pot po Brtinišču, Zgodovina in narava ob obali

Zanimivosti: zgodovinske, krajinska privlačnost

Dolžina: 11,172 km

Višinska razlika: 459 m

Težavnostna stopnja:

pohodniška

Značilnost tal: steptana in skalnata tla

4. POT

Vasi Kraške planote

Obisk poteka po krožni poti skozi značilne vasi, kmečke turizme in osmice. Začnemo ga na Kržadi, ki predstavlja zgodovinsko jedro Nabrežine. Napotimo se po stezi št. 31 proti severu in pot nas pripelje do Slivnega. Prečkamo vas in zavijemo proti zahodu po označeni progi Kraške trasverzale za gorska kolesa do Vižovelj. Gremo proti severu po neoznačeni stezi, ki nas vodi do Cerovelj. Malo pred vstopom v vas dospemo do križišča s široko odkopano cesto. Na levo pelje v Medjevas, na desno pa v Mavhinje. Izberemo slednjo smer, prečkamo vas in nadaljujemo v smeri državne meje s Slovenijo. Na koti 187 pridemo do steze št. 3, ki ji sledimo proti jugu do križišča s stezo št. 32. Po njej pridemo do Prečnika, kjer zavijemo po **Vertikali SPDT** do Trnovce. Iz tega zaselka in po prečkanju ceste proti Proseku uporabimo **stezo Gemina** do Praprota. Po neoznačenih stezah se vrnemo v Nabrežino mimo avstroogrskega pokopališča.

Začetek: Kržada v Nabrežini

Zaključek: Kržada v Nabrežini

Povezave s drugimi potmi:

Steza Gemina, Kraške jame in gradišča, V krajih Velike vojne, Ribiška pot, Učna pot Nabrežina

Zanimivosti:

zgodovinsko-arhitektonske, enogastronomске

Dolžina:

15,887 km + 4,841 km

Višinska razlika: 332

Težavnostna stopnja:

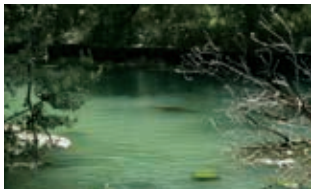
pohodniška

Značilnost tal: steptana tla, asfalt

5. POT

Zgodovina in narava ob obali

Od izvirov Timave, kjer se začne naša pot, nam dva odstopanja od načrtovane smeri omogočata ogled mozaikov rimske postaje *Mansio Fons Timavi* ali sprehod do izliva Timave v morje. Glavna smer pa nas napoti proti jugu, proti Devinskemu gradu z dvema variantama: prva gre mimo Mitreja. Do njega pridemo mimo cerkve Sv. Janeza Krstnika in skozi avtocestni podvoz s hojo sredi pobočja pod železniško progo. Od Mitreja se proti Devinu spušča široka in prevozna stranska cesta. Druga možnost pa nas pelje levo od Ribiškega naselja skozi Črniče, kjer nam pravi blodnjak stez ponuja različne možnosti. V Devinu izberemo **Rilkejevo stezo**, na koncu katere se lahko spustimo do Sesljanskega pristanišča. Nadaljujemo ob morju do Botanjeka, nato pa se povzpne do deželne obalne ceste št. 14. Po njej nadaljujemo za manj kot kilometer in na višini piezometričnega stolpa stopimo po **stezi Juliusa Kugyja** (na nabrežinskem odseku sovпада s stezo, ki je poimenovana po Tiziani Weiss). Za navdušence pelje daljši krak do ostankov rimske hiše in do Nabrežine kamnolomi, sicer pa nadaljujemo in dospemo do razgledne točke Liburnia, kjer se naš pohod zaključí.

Začetek: Cerkev Sv. Ivana pri izviru Timave

Zaključek: Razgledišče Liburnia

Povezave s drugimi potmi: Ob beli skalnati obali, Rilkejeva steza, Pot po Brtnišču, Kraške jame in gradišča, V krajih Velike vojne, Ribiška pot, Učna pot Nabrežina

Zanimivosti: zgodovinske, naravno-okoljske, krajinska privlačnost

Dolžina: 10,176 km

Višinska razlika: 346 m

Težavnostna stopnja: pohodniška

Značilnost tal: steptana in skalnata tla, asfalt

6. POT

Ob beli skalnati obali

(po morju)

Ogled poteka ob obali in nam med enim in drugim kopanjem omogoča, da iz posebnega zornega kota občudujemo prekrasen kraški scenarij, ki strmo pada v morje. Ker je izlet kratek, ga lahko opravimo z vsakovrstnim plovilom. Začnemo v Ribiškem naselju in plovemo ob zelenem pasu Črničja do Devinskega pristana pod starim in novim Devinskim gradom. Krajina se nato bohota z Naravnim rezervatom Devinske stene, ki se zaključí v širokem Sesljanskem zalivu z lepimi in pripravnimi privezi. Nadaljujemo proti jugu in se vozimo mimo majhnih prodnatih plažic, ki jih ščitijo visoke stene kraških skal. Nabrežinski portič nudi zaveten privez. Ko prispemo do plaže Pri Čupah, je priporočljivo, da se izkrcamo in stopimo po lepi **Ribiški stezi**. Za pristanom pod Križem v Brojenci stoji Miramarski grad, ki nas je s svojimi belimi stenami vodil ves čas plovbe.

Začetek: Ribiško naselje**Zaključek:** Brojenca**Povezave s drugimi****potmi:** Rilkejeva steza, Pot po Brtinišču, Ribiška pot**Zanimivosti:** krajinska privlačnost**Dolžina:** 9,060 km

Plaže

Dama Bianca

Kopališče z vstopnino
Dostop za invalide, hotel s
kavarno in restavracijo
Devin, 61/C
tel. +39 040 208137
fax +39 040 208258
e-mail: info@
alladamabianca.com
spletna stran:
www.alladamabianca.com

Devinski portič

Devin, 61/C

Le Ginestre

Kopališče z vstopnino,
dostop za invalide,
kavarna
Nabrežinski breg, 153/S
tel. +39 040 200364

spletna stran:
www.ginestre.ts.it

Bagni Le Falesie

Kopališče
Portopiccolo Sesljan
tel. +39 040 9977788
e-mail: info@
portopiccolosistiana.it
spletna stran:
www.portopiccolosistiana.it

Castelreggio

Kopališče, dostop za
invalide, prost dostop
na plažo
Sesljanski zaliv, 74

Parco Caravella

Kopališče, dostop za
invalide
Sesljanski zaliv
tel. +39 3480982593

e-mail: spiagge@
baiadisistiana.com
spletna stran:
www.baiadisistiana.com

Botanjek

Med Sesljanskim zalivom
in Nabrežinskim bregom
Nudistična plaža

Pri čupah

Nabrežinski breg
Prost dostop na plažo

Brojenca

Križ
Prost dostop na plažo,
gostilna

Kriški portič

Križ
Prost dostop na plažo

ŠPORT IN REKREACIJA

Marine in oddaja plovil

Portopiccolo Sistiana
marina in oddaja plovil
tel. +39 040 9977711
e-mail: info@
portopiccolosistiana.it
spletna stran:
www.portopiccolosistiana.it

Marina Timavo
oddaja plovil in izleti
s čolnom
Štivan, 29/a
tel. +39 040 209868
fax. +39 040 299265
e-mail:
info@marinatimavo.it
spletna stran:
www.marinatimavo.com

Izleti s konji

Leghissa Michele
Medjevas, 5
tel. +39 347 4836436
e-mail: leghi14@yahoo.it

La Mezzaluna
Mavhinje, 54/a
tel. e fax +39 040 291529
e-mail:
info@mezzalunanet.it
spletna stran:
www.mezzalunanet.it

ŠD Sherba
pri Kmetiji Pernarcich Ivan
Vižovlje 1/c
tel. +39 346 9493293
spletna stran:
www.sherba.org

Centro Ippico La Fattoria
Cervolje
tel. +39 3465143336

Le Torri di Slivia
Nabrežina Kamnolomi,
62/A
tel. +39 338 8982693
e-mail:
info@letorridislivia.net
spletna stran:
www.letorridislivia.net

Oddaja koles

Alternativa Sport
Sesljan, 41/D
tel. +39 040 2916120
e-mail: alternativaspport@
alternativaspport.com
spletna stran:
www.alternativaspport.com

Carsokras.com
Oddaja koles in izleti z
jadrnico
Devin, 50
tel. +39 347 4400895;
+39 349 0095369
e-mail:
info@carsokras.com
spletna stran:
www.carsokras.com

Potapljaštvo

Sistiana Diving
Sesljanski zaliv
tel. +39 337 1250049
e-mail:
sistianadiving@gmail.com

Bazen

Piscine Bowling Duino
Bazen in bowling
Devin, 5/D
tel. +39 040 208238;
+39 040 208362
fax +39 040 2070108
e-mail:
info@bowlingduino.it
spletna stran:
www.bowlingduino.it

KORISTNE INFORMACIJE

Kako do nas

Z letalom

Mednarodno letališče
Furlanije Julijske krajine
Ronke

Spletna stran:
www.aeroporto.fvg.it

Z vlakom

Progi Benetke-Trst
in Videm-Trst
Postaje v Trstu,
Tržiču in Vižovljah
spletna stran:
www.trenitalia.com

Avtocesta

A4 Trst-Benetke,
izstopna postaja Tržič pri
Moščenicah, izvoz Devin
in Sesljan

Avtobusi

Proge podjetja Trieste
Trasporti (tel. 800016675;
www.triestetrasporti.it)
povezujejo vse vasi.

Po morju

Sezonska storitev podjetja
Trieste Trasporti (od junija
do septembra) med Trstom
in Sesljanom
(tel. 800016675;
www.triestetrasporti.it)

Turistične informacije

TIC Sesljan

(sezonsko)
Sesljan, 56/b
tel. +39 040 299166
e-mail:
iatsistiana@marecarso.it
spletna stran:
www.marecarso.it

Informacije za obisk

Devinski grad

Urnik:
od novembra do marca:
9.30 -16.00
od aprila do septembra:
9.30-17.30
oktobra: 9.30-16.30
zaprto ob torkih
tel: +39 040 208120
fax: +39 040 208022
e-mail:
info@castellodiduino.it
visite@castellodiduino.it
Opomba: Grajske dvorane
so uporabljene tudi za
proke, sprejeme itd.

Mitrej

Urnik: ob četrtnih
od 10.00 do 12.00
Za informacije: Deželno
nadzorništvo za arheološke
dobrene
tel. + 39 040 4261411

e-mail:
sba-fvg@beniculturali.it
Vodeni ogled: Alice Sattolo
tel. +39 328 9287073
e-mail:
alicesattolo@gmail.com

Mansio fons Timavi - Park Randaccio

Za informacije: Deželno
nadzorništvo za arheološke
dobrene
tel. + 39 040 4261411
e-mail:
sba-fvg@beniculturali.it

Cerkev sv. Ivana

Štivan
Za informacije: Deželno
nadzorništvo za arheološke
dobrene
tel. + 39 040 4261411
e-mail:
sba-fvg@beniculturali.it
Za obisk: Ada Pieri
tel. +39 380 5401858

Paleontološko najdišče v Ribiškem naselju

Za informacije:
Zadruga Gemina
tel. +39 348 4774712
e-mail: cooperativagemina@gmail.com

Terezina jama

Za informacije:
Zadruga Gemina
tel. +39 348 4774712
e-mail: cooperativagemina
@gmail.com

*Minimuzej Zgodovina in
prazgodovina ob Timavi*
Ribiško naselje

Za informacije: Gruppo
Speleologico Flondar
tel. +39 3396908950
e-mail: flondar@alice.it

*Umetnostni in kulturni
center Skerk*

Trnovca, 15
tel. +39 040 200346
e-mail:
info@skerkcenter.it

Koristne številke

Orožniki: 112
Policija: 113
Gasilci: 115
Zdravstvena prva pomoč:
118
Protipožarna služba,
gozdna straža: 1515
Postaja gozdnih straž
v Devinu:
tel. +39 040 208132
Potujmo informirani: 1518

Glavna bolnišnica

Trg dell'Ospedale 2, Trst
tel. +39 040 3991111

Bolnica San Polo

ul. Galvani 1, Tržič
tel. +39 0481 487111

Lokalna policija

Nabrežina Kamnolomi, 25
tel. + 39 040 2017402

Orožniška postaja

Devin Nabrežina
tel. +39 040 200124;
+39 040 200221

Policija

Devin Nabrežina
tel. +39 040 2907147;
+39 040 2076711

Poštni uradi

Nabrežina, 140/B
Devin, 26
Sesljan, 43/C

Lekarna Furigo

Sesljan, 45
tel. +39 040 299197

Lekarna San Rocco

Nabrežina, 106/f
tel. +39 040 200121

Spletne strani

www.comune.duino-aurisina.ts.it
www.marecarso.it
www.falesiediduinio.it

